

Ibsa Suuratu An-Naaziâ€™aat-Kutaa 2

Description

Suuratu An-Naaziâ€™aat irraa kutaan kuni waaâ€™ee Nabii Muusaa (aleyh salaam) fi hogganaa abbaa irree kan taâ€™e Firaâ€™awnaa of keessatti qabata. Moottotaa fi namoota daangaa darban akkamitti itti dubbachuu akka qaban nama barsiisti. Itti aansitee, Rabbiin subhaanahu wa taâ€™aala waan hundaa irratti dandaâ€™aa taâ€™uu uumamtoota agarsiisan keessaa muraasa ni dubbatti. Kaayyoon kana keessa jiru, namni uumamtoota gurguddoo kanniinitti xinxallee duâ€™aan booda kaafamuutti akka amanuufi. Duâ€™aan booda kaafamuutti yoo amane, milkaaâ€™innaa fi gammachuu bitata. Yoo didee immoo kasaaraa guddaatu isa qunnama. Amma darsi keenya haa jalqabnu:

ك حَدِيثُ مُوسَى ١٥ إِذْ نَادَاهُ رَبُّهُ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طُوًى ١٦ أَذْهَبْ إِلَى فِرْعَوْنَ
فَقُلْ هَلْ لَكَ إِلَهٌ إِلَّا أَن تَزَكَّى ١٨ وَأَهْدِيكَ إِلَى رَبِّكَ فَتَخْشَى ١٩ فَأَرَاهُ الْآيَةَ
فَكَذَّبَ وَعَصَى ٢١ ثُمَّ أَدْبَرَ يَسْعَى ٢٢ فَحَشَرَ فَنَادَى ٢٣ فَقَالَ أَنَا رَبُّكُمُ
فَأَخَذَهُ اللَّهُ نَكَالَ الْآخِرَةِ وَالْأُولَى ٢٥ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَعِبْرَةً لِّمَن يَخْشَى ٢٦

â€(15)-Sila oduun Muusaa si gahee? (16)-Yommuu Gooftaan isaa sulula qulqulleefamaa
â€Xuwaaâ€ keessatti isatti lallabee, (17)â€ Gara Firaâ€™awnaa deemi, dhugumatti inni
daangaa darbee jira. (18)-[Akkana] jedhiin,â€Of qulqulleessuf fedhii qabdaa? (19)-Akka [Isa]
sodaattuf gara Gooftaa keeti si haa qajeelchu.â€ (20)-Mallattoo guddoo isatti agarsiisee. (21)-
Garuu inni kijibsiisee ni faallesse. (22)-Ergasii kan carraaqu taâ€™ee garagalee [deeme]. (23)-
Walitti qabee ni lallabe. (24)-â€Ani gooftaa keessan olâ€™aanadhaâ€ jedhe. (25)-Kanaafu,
Rabbiin adabbii fakkeenya dhumaa fi jalqabaa isa qabe. (26)-Dhugumatti, kana keessa nama
[Rabbiin] sodaatuuf barnootatu jira.â€ Suuratu An-Naaziâ€™aat 79:15-26

â€Sila oduun Muusaa si gahee?â€ Kuni gaafi nama wallaalaa barsiisuuf, nama beekaa yaadachisuuf
barbaadameedha. Kana jechuun, oduu nabii Muusaan wal qabate kana hubannoon dhageefadhu. â€
Yommuu Gooftaan isaa sulula qulqulleefamaa, â€Xuwaaâ€ keessatti isatti lallabee,â€

Sulula jechuun gaarreen jidduutti lafa gadi buâ€™aa taâ€™eedha. Sululli qulqulleefamaan Xuwaa
jedhamu sulula gaara Xuur cinaatti argamuudha. Sulula kana keessatti Rabbiin subhaanahu wa
taâ€™aala Muusaa ni dubbise, Ergamaa taasisee gara Firaâ€™awnaa fi ummataa isaa erge. â€Gara
Firaâ€™awnaa deemi, dhugumatti inni daangaa darbee jira.â€ kana jechuun cunqursaa, zulmii fi
kufrii isaatiin, daangaa moottonni abbaa irree darban innis darbee jira. Firaâ€™awni namoota

cunqursuun, isaan miidhun, Gooftaa isaatti kafaruu fi garmalee of tuuluun daangaa darbee jira. Kanaafu, kanarraa isa deebisuuf gara isaa deemii jecha laafaan isa dubbisi.

â€œ[Akkana] jedhiin, â€œOf qulqulleessuf fedhii qabdaa? Akka [Isa] sodaattuf gara Gooftaa keeti si haa qajeelchu.â€•

Rabbiin azza wa jalla Firaâ€™TMawna gara diini Rabbii haqaatti dubbii laafaa fi kabaja qabuun akka waamuu fi dubbii yeroo isaa san keessatti mootota dubbisaniin akka dubbisuu Nabii Muusaa (aleyh salaam) barsiisa. Akkasumas, haala ajajaa fi dhoowwutin osoo hin taâ€™TMin haala gaafitiin gara amantiitti akka isa affeeru barsiisa. (Kana keessa namoota daawâ€™TMaa godhaniif barnoota guddaatu jira. Firaâ€™TMawna garmalee daangaa darbeetti â€œdubbii laafaa dubbadhuâ€• jechuun Rabbiin nabii Muusaa ajaja. Yommuu daawâ€™TMaa godhan (gara Islaamaa waaman) namoota hanga isaa daangaa hin darbin hoo dubbii akkami itti dubbachu barbaachisa? Arrabsuu moo dubbii jabaa laafinni keessa hin jirre itti dubbachu barbaachisaa? Kuni hundi hin taâ€™TMu. Dubbii laafaa arrabsoo fi jabeenyi keessa hin jirre isaanitti dubbachu barbaachisa. Mee ilaali, dubbii nabii Muusaan firâ€™TMawnatti akka dubbatu ajajame:)

â€œOf qulqulleessuf fedhii qabdaa?â€• kana jechuun xurii kufrii fi badii irraa of qulqulleessuu fi Gooftaa keetitti amanuu fi hojii gaggaarii hojjachuun nafsee tee faayuf fedhii qabdaa?[\[1\]](#)

Tazkiyah jechuun of qulqulleessuu fi dagaagsudha. Namni akkuma Rabbitti dhugaan amanuu fi hojii gaggaarii hojjatuun, xurii kufrii, shirkii fi badii gurguddaa irraa nafsee ofii qulqulleessa. Akkasumas, sadarkaa tokko irraa gara sadarka olâ€™TMaanutti darba. Yeroo dheeraaf badii hojjachuun sadarka gadi aanaa keessa ture. Garuu akkuma amanee hojii gaggaarii baayâ€™TMee hojjatuu fi badii irraa fagaatun sadarka olâ€™TMaanaa irra gahuun kabajamaa taâ€™TMa.

â€œAkka [Isa] sodaattuf gara Gooftaa keeti si haa qajeelchu.â€• kana jechuun sifaataa (amaloota) gugguutuu fi maqaalee gaggaarii Gooftaa keeti sitti beeksisa. Amaloota fi maqaalee Isaa keessaa Inni Khaaliqa (Uumaa) wantoota hundaati, ajaja, â€œTaâ€™TMiâ€• jedhuun wanta fedhe hojjata. Ammas, Inni Jabaa, Dandaâ€™TMaa, Injifataa fi Ogeessa. Sammuu keetiin amaloota Isaa gurguddoo yoo beekte, adabbii Isaa ni sodaatta. Gooftaa shariika hin qabne taâ€™TMuu Isaattis ni amanta, Isaaf ni masakamta (ajajamta), osoo homaa Isatti hin qindeessin Isa qofa ni gabbarta. Ammas, Guyyaa Murtii mindaa guddaa fi bareedaa kajeelun wanta Inni itti si ajaju ni hojjatta, wanta Inni irraa si dhoowwus irraa ni fagaatta.[\[2\]](#)

â€œMallattoo guddoo isatti agarsiisee.â€• Kana jechuun Nabii Muusaan gara Rabbiif harka kennuutti (Islaamatti) waamu waliin, mallattoo fi ragaa guddaa wanti inni Rabbiin irraa fide dhugaa taâ€™TMuu mirkaneessu Firaâ€™TMawnatti agarsiise.[\[3\]](#) Firaâ€™TMawni mallattoo Rabbiin ergamaa godhee isa erguu agarsiisu akka isatti mulâ€™TMisuu Nabii Muusaa irraa barbaade. Nabii Muusaanis mallattoo guddoo itti agarsiise. Mallattoon guddoon tunis ulee Nabii Muusaan lafatti darbuun ergasii bofa guddaa fiigu fi nama sodaachisuu taatedha.[\[4\]](#)

â€œGaruu inni kijibsiisee ni faallesse.â€• Firaâ€™TMawni mallattoon guddoon tuni Rabbiin irraa ragaa taâ€™TMuu ni kijibsiise. Kuni hojii sihrii (falfalaa)ti, warri Misri sihrii hojjatu fakkaatama kana hojjachuu ni dandaâ€™TMan jechuun ni odeesse. Ni faallesse-daâ€™TMwaa (waamicha) Muusaatiif deebii hin kennine, hin amanne, Rabbiif ajajamu ni dide.

â€Ergasii kan carraaqu taâ€™ee garagalee [deeme].â€• Kana jechuun iimaana irraa garagalee haqa Muusaan (aleyh salaam) fide sobaan faallessuuf carraaqe. Sobni isaa kunis warra Misrii keessaa namoota sihrii (falfala) hojjatan walitti qabuun sihrii akka hojjatan taasisuudha.[5]

â€Walitti qabee ni lallabe. â€Ani gooftaa keessan olâ€™aanadhaâ€• jedhe.â€• Kana jechuun namoota bulchiinsa isaa jala jiran walitti qabuun, â€Ani gooftaa keessan olâ€™aanaa taâ€™eedha. Naa ol gooftaan biraa hin jira.â€•[6]

â€Kanaafu, Rabbiin adabbii fakkeenya dhumaa fi jalqabaa isa qabe.â€• Kana jechuun Rabbiin Firâ€™awnaan addunyaa fi Aakhiratti adabbiin isa qabe. Adabbiin dhumaa azaaba Aakhiraati. Adabbiin jalqabaa immoo osoo addunyaa keessa jiru galaana keessatti akka liqimfamu isa taasise.[7]

â€Dhugumatti, kana keessa nama [Rabbiin] sodaatuuf barnootatu jira.â€• kana jechuun sababa badii isaatiin adabbiin firaâ€™awna irratti raawwatame, nama Rabbiin sodaatuuf barnootaa fi gorsa. Adabbii Firaâ€™awna irra gahe yommuu arguu ykn dhagahu, nama of tuule, Mootii Olâ€™aanu faallessee fi ajaja Isaa dide hunda, addunyaa fi Aakhiratti adabbii cimaa akka isa adabu ni beeka.[8] Kanaafu, of tuulu fi ajaja Rabbii oltaâ€™aa diduu irraa of eega.

﴿عَأْنْتُمْ أَشَدُّ خَلْقًا أَمِ السَّمَاءُ بَنَاهَا﴾ رَفَعَ سَمُكَهَا فَسَوَّيْنَاهَا ﴿٢٨﴾ وَأَغْطَشَ مِثْلَهَا وَأَخْرَجَ ضُحَاهَا ﴿٢٩﴾ وَالْأَرْضَ بَعْدَ ذَلِكَ دَحَاهَا ﴿٣٠﴾ أَخْرَجَ مِنْهَا مَاءَهَا وَمَرْعَاهَا ﴿٣١﴾ وَالْجِبَالَ أَرْسَاهَا ﴿٣٢﴾ مَتَاعًا لَّكُمْ وَلِأَنْعَمِكُمْ ﴿٣٣﴾

(27)â€“Sila isin uumuutu irra jabaata moo samiidhaa? Inni ishii ni ijaare. (28)-Ijaarsa ishii ol kaasee, ishii wal qixxeesse. (29)-Halkan ishii ni dukkaneesse, waaree ishiis ni baase. (30)-Dachiis sana booda ni diriirse. (31)-Ishii keessaa bishaan ishiitii fi wanta dheedamu ni baase. (32)-Gaarreenis sirritti gadi-dhaabe. (33)-Isinii fi beelladoota keessaniif itti fayyadama akka taâ€™uufâ€• Suuratu An-Naziâ€™aat 79:27-33

Rabbiin subhaanahu wa taâ€™aalaa keeyyattoota tannin keessatti namoota duâ€™aan booda kaafamutti hin amanne dubbisa:

â€Sila isin uumuutu irra jabaata moo samiidhaa?â€• Kana jechuun yaa namoota akka yaada keessanitti duâ€™aan booda isin kaasutu irra jabaadha moo samii uumuutu irra jabaadhaa?[9] Eeti, samii fi wantoota ishii keessa jiran uumuun nama uumuu caalaa jabaa fi guddaadha. Rabbiin subhaanahu wa taâ€™aalaa ni jedha:

لَخَلَقُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ أَكْبَرُ مِنْ خَلْقِ النَّاسِ وَلَٰكِنَّ
أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٥٧﴾

â€œDhugumatti, uumamni samiiwwanii fi dachii uumama namootaa caalaa guddaadha. Garuu irra hedduun namootaa hin beekan.â€• Suuratu Ghaafir 40:57

Samii fi dachii yommuu ilaalan garmalee gurguddoodha. Namoonni immoo isaan lamaaniin wal bira yommuu qabaman baayâ€™ee xixxiqoodha. Samii fi dachii garmalee gurguddatanii fi balâ€™attan kanniin Kan uume, namoota erga duâ€™anii booda isaan deebisuun ykn kaasun itti ulfaataa? Rabbiin subhaanahu wa taâ€™aala ni jedha:

أَوَلَيْسَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِقَدِيرٍ عَلَىٰ أَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ
بَلَىٰ وَهُوَ الْخَلَّاقُ الْعَلِيمُ ﴿٨١﴾

â€œSila samiiwwanii fi dachii Kan uume fakkaataa isaanii uumuu irratti dandaâ€™maa mitii? Eyyeen [ni dandaâ€™a]! Inni akkaan Uumaa, Beekaadha.â€• Suuratu Yaasin 36:81

Kana jechuun samiiwwanii fi dachii garmalee gurguddatanii fi balâ€™atan kanniin uumuu kan dandaâ€™e, duâ€™aan booda akkuma duraan turanitti isaan deebisuu irratti dandaâ€™maa mitii? Eyyeen, erga duâ€™anii qaamni isaanii biyyee fi lafee bututte taâ€™ee booda deebisuu irratti dandaâ€™aadha. Sababni isaas, Inni wantoota hundaa irratti dandaâ€™maa waan taâ€™eef wanti Isatti ulfaatu fi jabaatu tokkollee hin jiru. Kanaafi, itti aanse ni jedha, â€œInni akkaan Uumaa, Beekaadha.â€• Al-Khallaq jechuun wanta fedhe baayâ€™innaan Kan uumu fi yeroo hundaa uumuun amala (sifata) Isaa kan taâ€™eedha. Yeroo hundaa wanta fedhe uuma. *Yeroo hundaa wanta fedhe Kan uumuu erga taâ€™ee, duâ€™aan booda namoota lamuu uumuun kaasuu ni dandaâ€™maa jechuudha.* Itti aanse â€œBeekaadhaâ€• jechuun jabeesse. Lafeen namootaa dachii keessa eessa akka jirtu, lakkoofsi namoota duâ€™anii fi gara fuunduraatti dhufanii hunda beeka. Samii fi dachii keessatti wanti Isarraa dhokatu tokkollee hin jiru. Kanaafu, bakkaa fi yeroo kamittu haa duâ€™an, Guyyaa Qiyaamaa isaan kaasuun bakka tokkotti walitti isaan ni fida. Qurâ€™aana keessatti:

â€œEessallee yoo taatan Rabbiin [Guyyaa Qiyaamaa] hunda keessanuu ni fida. Dhugumatti, Rabbiin waan hundaa irratti Dandaâ€™aadha.â€• Suuratu al-Baqara 2:148

â€œInni ishii ni ijaare. Ijaarsa ishii ol kaasee,â€• Kana jechuun samii ijaarsa guddaa fi sirraawaa hanqinni fi iddoon duwwaan keessa hin jirre ni ijaare. Dachii akka xaaraa gochuun ijaarsa ishii ol kaasee garmalee ol fageesse. Hawaa balâ€™maa iddoo ishiif murtaaâ€™e keessatti ni qabe. Guddinna ishii waliinu dachii irratti hin kuftu, bakka ishii irraayis hin sochootu. â€œishii wal qixxeesseâ€• kana jechuun

dhoo hinsaa fi wal darbuu tokko malee samii wal-qixxeesse guutuu ishii godhe.[\[10\]](#)

â€œHalkan ishii ni dukkanneesse,â€• Kana jechuun halkan samii dukkanaaâ€™aa godhe. **â€œWaaree (guyyaa) ishii ni baaseâ€•** kana jechuun waareen akka bahuuf aduu sababa taatu ni baase.

â€œWaareeâ€• jechuun addatti baafame dubbatame. Sababni isaas, waareen waqtii hundarra caalaa ifni fuula dachii irra diriiruudha.[\[11\]](#)

Sababni â€œhalkan ishii (sammii) dukkanneesseâ€•,â€• jedheef, aduun sammii keessa waan naannoftuuf yommuu seentu dukkanni ni dhufa, yommuu baatu immoo waareen ykn guyyaan ni dhufa.[\[12\]](#)

â€œDachiis sana booda ni diriirse.â€• Kana jechuun uumama sammii booda dachii diriirsee faayda baayâ€™ee keessa godhe. Faayda kanas itti aanse ni ibse:[\[13\]](#)

â€œIshii keessaa bishaan ishiitii fi wanta dheedamu ni baase. Gaarreenis sirritti gadi-dhaabe.â€• Kana jechuun ogummaa fi guddinna dandeetti Isaatiin dachii keessaa bishaan ishii ni baase. Bishaan erga baasee booda wanta lubbu-qabeeyyin dheedan, kan akka margaa, ukaâ€™aa fi kanneen biroo ni baase. Wanta dheedamu erga baasee booda midhaan namoonni soorataniif fi firaafiree ni baase. Dachiin akka tasgabbootuu fi hin sochooneef ishii keessatti gaarreen sirritti gadi dhaabun akka shikaalii taasise.

Wanta rahmata Isaa agarsiisan keessaa tokko wantoota dachii keessaa bahan irraa wanta nyaatamu namootaa fi beelladota isaaniitiif itti fayyadama godhe: **â€œIsinii fi beelladoota keessaniif itti fayyadama akka taâ€™uufâ€•** (Kana jechuun wantoota kanniin kan uumeef, dachii keessaa bishaan, wanta dheedamu fi biqiltoota biroo kan baasef isinii fi beelladonna keessan akka itti fayyadamtaniif. Kuni galata hin barbaachisu ree? Eeyyen galateefachu barbaachisa. Rabbii wantoota kanaan nama qananiise akkaatan itti galateefatan, â€œIsa qofa gabbaruudha.â€•)

Arabiffan â€œMataaâ€™aaâ€• jechuun wanta yeroo gabaabaaf itti fayyadamanii dhumti isaa baduu taâ€™eedha. Rabbiin subhaanahu wa taâ€™aalaa Kitaaba Isaa keessatti faayaa fi faayda addunyaatiif jecha, â€œMataaâ€™aaâ€• jedhu filate. Wanta Jannata keessatti namoota gammachiisu immoo jecha â€œnaâ€™iimâ€• jedhu filate.[\[14\]](#) Itti fufaâ€•.

[\[1\]](#) Tafsiiru xabarii-24/80, tafsiiru muyassar-584[\[2\]](#) Maâ€™aariju tafakkuri-15/53-54[\[3\]](#) Tafsiiru ibn Kasiir-7/474[\[4\]](#) Maâ€™aariju tafakkuri-15/54[\[5\]](#) Tafsiiru ibn Kasiir-7/474, tafsiiru muyassar-584[\[6\]](#) Zaadul Masiir-1512[\[7\]](#) Maddoota olii [\[8\]](#) Zaadul Masiir-1512, Tafsiiru Saâ€™dii-1072[\[9\]](#) tafsiiru muyassar-584[\[10\]](#) Maâ€™aariju tafakkuri-15/56, Zaadul Masiir-1513[\[11\]](#) Maâ€™aariju tafakkuri-15/57 <https://www.englishtafsir.com/Quran/79/index.html#sdfootnote15sym> , Tafsiiru Qurxubi-22/58-59 [\[13\]](#) Tafsiiru muyassar-584[\[14\]](#) Maâ€™aariju tafakkuri-15/58

Date Created

December 23, 2019

Author

admin